ALEZYTOSC POCZTOWA OPŁACONA RYCZAŁ…

Rok V. Kraków, czwartek 7 września 1922. Nr. 241

NOWY DZIENNIK

Adres redakcyi i administracyi: Kraków, Orzeszkowej 7.
Nr. telefonu 279. — Konto czekowe Poczt. Kasy Oszczędn. Nr. 141.123
Wszelkie komunikaty należy nadsyłać wprost do Administracy:
Komunikaty przesłane Redakcyi nie będą uwzględnione.
Redakcya rękopisów nie zwraca.
Redaktor naczelny przyjmuje od 11½ do 12 w południe.

Cena Nru 60 M.

Prenumerata: w Krakowie i prowincyi mies. 1400·—, kwart. 4200 —M
w Krakowie z odnoszeniem do domu 1600·— „ 4800·—,
Na prowincyi: z przesyłką poczt. 1800·— „ 5400·—,
Za granicą: z przesyłką pocztową 2400·—, „ 7200·—,
Ogłoszenia: Drobne ogłoszenia od wyrazu 30·— Mk., wiersz milimetr. 1-szpalt. Mk 50. Nadesłane Mk 130·—. Wiersz milimetrowy 1 szp. w tekście Mk 170·—, Wiersz milimetr. 1 szp. na I. stronie 200 Mk
Gratulacye 1500 Mkp. — Ceny ogłoszeń zagr. o 100% droższe

O pomoc Ameryki w finansowych trudnościach Europy.

Waszyngton. (AW). Kwestya długów wojennych, która odgrywała tak ważną rolę w sprawie odszkodowań niemieckich, ze względu na możliwość rozwiązania tej sprawy na wypadek skreślenia tych długów w całości lub części, została według wiadomości nadeszłych z Waszyngtonu, rozstrzygnięta w sposób dla Europy nieprzychylny. Mianowicie senat Stanów Zjednoczonych zatwierdził poprawkę Izby Deputowanych do ustawy o bonifikacyach dla b. żołnierzy. Poprawka ta postanawia, że procent od długów zagranicznych będzie zużyty na finansowanie ustawy. W głosowaniu oświadczyło się za poprawką 33 senatorów, jeden przeciwko. Jasnem jest, że gdy w ten sposób szerokie masy b. żołnierzy i ich rodzin zainteresowane są w spłacie długów europejskich, rząd amerykański nie będzie miał w tej sprawie wolnej ręki, a tem samem znika możliwość ich skreślenia.

Niekorzystna uchwała senatu amerykańskiego.

Paryż. (AW). „New York Herald“ dowiaduje się, że obecnie toczą się w Paryżu i Londynie rokowania celem skłonienia Ameryki do wzięcia udziału w jesiennej konferencyi dla uregulowania międzynarodowych długów. Pismo to dowiaduje się z Waszyngtonu, że tamtejsze koła oświadczyły, że współudział Ameryki w odbudowie Europy jest niezbędny. Prezydent Harding sądzi, że udział Stanów Zjednoczonych, w dyskusyi nad europejskim problemem jest jeszcze przedwczesny, na wypadek, gdy politycy europejscy uznają, że udział Ameryki jest konieczny, nie pozostanie ona na uboczu.

Przed rozpoczęciem rokowań niemiecko-belgijskich w sprawie odszkodowań.

Bruksela. PAT. Agencya belgijska donosi: Theunis i Jaspar przyjęli wczoraj belgijskiego delegata w komisyi odszkodowawczej Dela Croix i Bemelmana oraz przedstawicielę banków Wilsona, który uda się z delegacyą belgijską do Berlina, jako rzeczoznawca. Narady dotyczyły gwarancyi żądanych od Niemiec. W nocy delegaci belgijscy wyjechali do Berlina.

Berlin. (AW) Dzisiaj wieczorem przybyli tu delegaci belgijscy do rokowań z rządem niemieckim, w sprawie zabezpieczenia niemieckich bonów skarbowych. Obrady rozpoczną się jutro. Dotychczas ministrowie niemieccy nie powzięli jeszcze zgodnej decyzyi, jaką propozycyę należy przedstawić delegatom belgijskim.

Antypolska interpelacya w sprawie Galicyi wsch. w parlamencie włoskim.

Wiedeń. (AW) Do Telegraphen Compagn telegrafują z Rzymu, że w izbie deputowanych wystąpił poseł Fezzaro z interpelacyą, czy rządowi włoskiemu wiadomo, że Polska w prowizorycznie przez nią okupowanej Wschodniej Galicyi, do której Ententa rości sobie prawa suwerenne wykonuje jurysdykcyę w imieniu państwa polskiego i, że w najbliższym czasie konstruuje ona procesy o zdradę stanu przeciw obywatelom Wschodniej Galicyi. Interpelant pyta również, co zamierza rząd włoski czynić dla uchylenia tego stanu, który narusza traktat pokojowy w Saint Germain.

Starania o interwencyę aliantów w sprawie walk na Wschodzie.

Paryż. (AW). Między angielskim a francuskim rządem odbywa się obecnie wymiana not, w sprawie interwencyi w konflikcie grecko-tureckim, W jednej z wysłanych not zwracano się do rządu włoskiego, z prośbą o przyspieszenie konferencyi w Wenecyi, tak by ona mogła się jeszcze odbyć w tym miesiącu. Zaznaczyła się również zmiana w dotychczasowem stanowisku angielskiem na korzyść punktu widzenia francuskiego. Dotychczas była Anglia zdania, że pokój można jedynie zawrzeć na podstawie umowy z 26 marca br. Również w sprawie opróżnienia Małej Azyi przez Grecyę, sądziła Anglia, że może to nastąpić dopiero po zawarciu traktatu pokojowego. Obecne ustępstwo tłomaczy się zwrotem, jaki dokonał się na anatolskim placu boju.

Wszystkie dzienniki paryskie z zadowoleniem podkreślają ten objaw.

Prasa francuska wątpi w rezultaty.

Paryż. PAT. Stwierdzając wraz z innymi dziennikami bezsilność Ententy w sprawie przywrócenia spokoju na Wschodzie „Echo de Paris“ pisze: Wypadki dowiodły, że w przeciwieństwie do mocarstw małej Ententy, która dzięki potężnym i wytrwałym wysiłkom uchyliła wszelkie możliwości odrodzenia się naddunajskiego mocarstwa, Grecy nie potrafili przeszkodzić podniesieniu się państwa tureckiego.

Sprzeczne informacye.

Londyn. (AW). Wedle doniesień „Morningpost“ z Aten, odbywa się odwrót greckich wojsk z Małej Azyi wśród bardzo krytycznych warunków. Karność wojska znacznie ucierpiała. Front grecki w dwóch miejscach przełamany tak, że grupa znajdująca się koło Brussy nie może utrzymać żadnego kontaktu z grupą wycofującą się ze Smyrny. Koło Brussy trwa ponowna walka. Grecy będą zmuszeni opuścić to miasto.

* * *

Londyn. (AW) Z Aten donoszą półurzędownie, że położenie armii greckiej jest wprawdzie poważne, ale nie tak krytyczne, jak to komunikaty tureckie przedstawiają. Biuletyny tryumfalne o zwycięstwie Turków fabrykuje się w Paryżu i są one mocno przesadzone. Naczelne dowództwo armii greckiej niema wcale zamiaru wycofywać wojsk z Małej Azyi i czyni wszystko co możliwe dla przywrócenia równowagi na froncie. Posiłki do Małej Azyi są już w drodze, zresztą liczą się z tem, że w najbliższym czasie nastąpi przerwa w większych operacyach wojskowych.

RUCH PRZEDWYBORCZY.

Dezorganizacyjna akcya asymilantów.

…rszawa. (M) Jak się dowiaduję, Związek …bów wyznania Mojżesz.“ we Lwowie postanowił zwołać konferencyę gwardyi asymilatorskiej do Lwowa. Celem konferencyi ma być przygotowanie asymilatorów do wyborów, a w szczególności odciągnięci… Żydów od bloku mniejszości narodowych. Inicyatorzy konferencyi zwrócili się z zaproszeniem do udziału w konferencyi do kahału warszawskiego. Na wczorajszem, specyalnem posiedzeniu egzekutywy uchwalono nie przyjąć zaproszenia. Należy mieć nadzieję, że i inne kahały pójdą za tym przykładem i że dezorganizacyjna akcya asymilatorów nie uda się.

Z bloku wyborczego mniejszości narodowych.

Warszawa. (M) Biuro prasowe bloku mniejszości narodowych donosi, że poczta zatrzymuje korespondencyę i druki, wysyłane przez Centralny Komitet wyborczy bloku, a szczególnie przez blok narodowo-żydowski.

Warszawa. (M) Dowiaduję się, iż wiadomości o przystąpieniu prawicy Poale-Syon do bloku mniejszości narodowych niezgodne są z prawdą. Na ostatniem posiedzeniu Rady partyjnej uchwalono nie łączyć się z żadnem stronnictwem mieszczańskiem, temsamem więc również i nie z blokiem mniejszości narodowych.

„Bezpartyjny komitet ortodoksów“ (?)

Warszawa. (M) „Kuryer Poranny“ donosi: Onegdaj odbyła się narada wybitnych rabinów warszawskich i działaczów ortodoksyjnych nie należących do Związku ortodoksów oraz rabinów z kresów i z Małopolski. Uchwalono utworzyć nowy komitet wyborczy bezpartyjnych ortodoksów, który uznaje blok żydowski, ale nie chce przyłączenia go do bloku mniejszości narodowych.

Wspólna akcya „Wyzwolenia“ i rozbitków grupy Stapińskiego.

Warszawa. (M) O przebiegu obrad rady naczelnej PSL, Wyzwolenia „Kuryer Poranny“ m. in. nadmienia, że zjazd uchwalił za wskazane iść do wyborów na wspólnej liście z grupą dawnych członków stronnictwa Stapińskiego, pozostawiając techniczne opracowanie wspólnej akcyi Centralnemu Komitetowi wyborczemu i zarządowi głównemu. Następnie zjazd potwierdził uprawnienia Centralnego Komitetu wyborczego i jednogłośnie uchwalił, iż Zarząd główny jest uprawniony do postawienia w każdym okręgu swego kandydata na pierwszem miejscu. Pozatem przyjęto szereg rezolucyi.

Podróż szefa sztabu generalnego g. Sikorskiego.

Warszawa. (M) Szef sztabu gen. Sikorski zaproszony został przez włoskie władze wojskowe i cywilne do Włoch. Wyjazd generała Sikorskiego do Rumunii nastąpi w grudniu. Obecnie jak wiadomo, wyjechał gen. Sikorski do Francyi, skąd udaje się do Anglii.

Grzechy polityki polskiej.

Kraków, 6 września.

(Wad.) Depesze z Genewy wywołują obawę, że sprawy Rzeczypospolitej Polskiej mogą być mocno zagrożone na bieżącej sesyi Ligi Narodów, a to z powodu równoczesnego wyniesienia na forum międzynarodowe trzech ważnych problemów państwowości polskiej: sprawy wileńskiej, kwestyi Galicyi Wschodniej i poszanowania praw mniejszości narodowych.

Strusia polityka każdego z dotychczasowych rządów polskich, które z reguły były skazane na eksploatacyę wszelkiej energii i inicyatywy w kierunku zjednania sobie aplauzu reakcyjnej większości naszego przedstawicielstwa parlamentarnego, sprawiła, że kwestye największej wagi a tem samem zazwyczaj i najdrastyczniej sze odkładano ad calendas Graecas.

Pozatem polityka państwowa polskich sfer miarodajnych obracała się wokoło nic nie mówiącego „jakoś to będzie".

Zapomniano o kardynalnej zasadzie bytowania organizacyi państwowych, zaniedbano ważkiego argumentu teoryi ładu prawno-państwowego, opiewającego, że w pierwszym rzędzie należy dążyć do znalezienia wspólnego mianownika dla państwa, społeczeństwa i narodowości. Stąd zaś wynika, że chcąc się oprzeć na trwałej podstawie musi państwo stale zabiegać, aby między tymi czynnikami, którym w danem środowisku zostało powierzone przedstawianie i urzeczywistnianie wyobrażeń państwowych, a tymi, z których te wyobrażenia emanują, tj. związkiem społecznym i środowiskami narodowościowemi istniało jak najdokładniejsze porozumienie.

Jakżeż inaczej rzecz tę ujęto w praktyce, jakżeż odmiennie kształci nas i wychowuje rząd...

Harmonijną symbiozę państwa, społeczeństwa i narodowości zrozumiano, jako konieczność zgodnego współżycia rządu z większością w naszej izbie, jako nieustające skłanianie się wszelkich poczynań każdej władzy wykonawczej w państwie w stronę zakusów reakcyjnych dyktatorów, reprezentujących przygodną większość o najczarniejszych barwach reakcyi.

Rząd nie zdecydował się na jasną i wyraźną politykę wobec spraw, które przecież wiecznie nie mogą leżeć odłogiem; żaden rząd nie chciał zresztą wynurzyć konkretnego programu.

Brak wytycznej w polityce wewnętrznej musiał — rzecz prosta — pociągnąć za sobą pogmatwanie stanowiska rządowego w rzeczonych sprawach na arenie międzynarodowej.

Wewnętrzna i zagraniczna polityka jednego rządu są to bliźnięta syamskie, które wspólnie tylko nabierać mogą sił żywotnych i wspólnie tylko je powinny wyładowywać. Z tem jednak zastrzeżeniem, że w kwestyach, bardziej zawiłych od ogólnego układu stosunków międzynarodowych — kierunek polityki zagranicznej jest wskaźnikiem dla wewnętrznych poczynań rządu; tam zaś, gdzie wchodzą w rachubę sprawy dotyczące wewnętrznego układu czynników społecznych, na rynek polityki zagranicznej wypełzają jedynie kwestye zaniedbane przez odnośne sfery rządzące, kwestye traktowane po macoszemu i zadające kłam wszechświatowej idei tryumfu sprawiedliwości.

Trzy problemy państwowej polityki polskiej, wyniesione obecnie przed trybunał Ligi Narodów mają tę złą stronę, że wszystko, co tylko dotąd dla nich zdziałano, uchybia prawnemu ujęciu polityki państwa.

Kwestya wileńska, bynajmniej nieobojętna dla polityki międzynarodowej, została rozstrzygnięta „wewnętrznie", dwie inne zaś poszły szukać oparcia o wielki świat polityki, ponieważ nie znalazły należytej oceny wewnątrz państwa.

Sprawa autonomii dla Galicyi Wschodniej nabrała coprawda pewnej tężyzny na niwie polskiej polityki wewnętrznej, ale to tylko w chwili najostatniejszej, kiedy z parlamentów zagranicznych posypały się ku niej złowrogie znaki zapytania i kiedy zawisła na widnokręgu politycznym konieczność rozpisania wyborów do nowych Izb.

Problem mniejszości narodowych tym razem doznał impulsu, dzięki eksterminacyjnej polityce rządowej wobec kolonistów niemieckich, przeciwko czemu zaprotestował „Deutschtumbund" w Bydgoszczy.

Już teraz cała niemal prasa polska wychodzi z założenia, że „nikt w Polsce nie myśli uciskać mniejszości narodowych, którym przyznano pełne(??) równouprawnienie(?)".

Nawet „Kuryer Warszawski" zdobył się na zaznaczenie, że „poszanowanie praw obywateli obcych narodowości w Polsce jest zasadą konstytucyi i zasady tej najgoręcej będziemy bronili". Coprawda, ta bogobojna wycieczka do Canossy następuje po reakcyjnej, pełnej zgryźliwości wycieczce pod adresem mniejszości narodowych. Albowiem „Kuryer Warszawski" umie pogodzić obronę zasad konstytucyi z niegodziwem identyfikowaniem „mniejszości" z „bezczelnymi elementami":

„Nie jest tajemnicą dla nikogo, że w Polsce ze szczególnych przywilejów korzystają mniejszości narodowe". Rząd obchodzi się z niemi, jak z jajkiem, troskliwie i delikatnie, rozczulając tem bezczelniejsze elementy, które straciły zupełnie świadomość istotnej swojej roli w państwie polskiem".

Ta dwulicowość zacofańców z pod znaku prasy jest tylko słabym refleksem polityki rządowej...

Nie dziw tedy, że zaatakowano ją w Genewie aż z trzech stron.

Obrady plenum zgromadzenia Ligi nar.

Genewa. PAT. Zgromadzenie Ligi Narodów wybrało dzisiaj sześć wielkich komisyi, które w następujący sposób podzielą prace między siebie: 1) kwestye ustawodawcze i prawnicze, 2) organizacya techniczna, 3) rozbrojenie, 4) kwestye finansowe, 5) kwestye ogólne, 6) kwestye polityczne.

Trudności.

Genewa. PAT. Z powodu wyboru Edwardsa na prezydenta III. sesyi Ligi, delegacya Peru oświadczyła, że wycofuje się z konferencyi. Wszelkie usiłowania, by skłonić ją do cofnięcia tej decyzyi spełzły na niczem. Prawdopodobnie i delegacya Boliwii wycofa się z konferencyi.

Sprawa austryacka.

Genewa. PAT. (WBK). Drugi dzień pobytu kanclerza Austryi Dr. Seipla w Genewie poświęcony był przygotowaniom do jutrzejszego posiedzenia Rady Ligi Narodów. Kanclerz Dr. Seipel i minister spraw zagranicznych Gruenberger odbyli dzisiaj szczegółowe konferencye z prezydentem Rady Ligi Narodów Da Gama, ambasadorem Oliveira, z lordem Balfourem, prezydentem francuskiego senatu Leonem Bourgeois i b. ministrem spraw zagranicznych Hanotaux, b. włoskim ministrem Scialoja, markizem Imperiali, jakoteż z posłem Chile we Wiedniu. Posiedzenie Rady Ligi Narodów, na którem kanclerz Dr Seipel poruszy kwestyę austryacką zwołane zostało na dziś popołudniu o godz. 4.

Genewa. (AW) Jak się „Neues Wiener Tagblatt" dowiaduje z Genewy, dążyć będzie Austrya do uzyskania pożyczki w wysokości 10 milionów funtów szterlingów. W zastaw daje ona dochody kolei państwowych i poczt, oraz monopol tytoniowy. Z mów delegatów poszczególnych widać, że są oni dokładnie poinformowani o sprawie austryackiej.

Decyzya we czwartek?

Wiedeń. PAT. Kanclerz Dr. Seipel weźmie dzisiaj udział w posiedzeniu Zgromadzenia Ligi Narodów a jutro wygłosi przemówienie na posiedzeniu Zgromadzenia. Przed wyjazdem z Wiednia Dr Seipel wyraził nadzieję, że Rada Ligi Narodów już we czwartek powéźmie wstępną decyzyę w sprawie Austryi. W tym wypadku Dr Seipel powróciłby już w sobotę do Wiednia.

Problem gdański.

Genewa. PAT. Komisya finansowa Ligi zajmowała się wczoraj położeniem finansowem Gdańska. Wysoki komisarz Haking przedstawił dokumenty świadczące, że położenie finansowe Gdańska pogorszyło się skutkiem spadku marki. Członek Senatu gdańskiego Volkman wygłosił ekspose o sytuacyi finasowej Gdańska. Komisya będzie dziś kontynuowała dyskusyę nad tą sprawą.

O ograniczenie zbrojeń.

Genewa. PAT. Komisya Ligi Narodów dla ograniczenia zbrojeń omawiała propozycye rządu chilijskiego i kwestye, które mają być omawiane na wszech-amerykańskiej konferencyi w Sant Jago. Komisya wyraziła nadzieję, że konferencya w Sant Jago doprowadzi do praktycznych wyników w sprawie uregulowania kwestyi zbrojeń Następnie konferencya wypowiedziała się za zwołaniem konferencyi międzynarodowej, mającej uregulować prywatny handel bronią.

Sprawy polskie przed Ligą narodów.

Warszawa. (M) Donoszą z Genewy: Protest prof. Askenazego przeciw postawieniu sprawy wileńskiej na porządek dzienny obrad Ligi rozesłany został wszystkim członkom zgromadzenia. Protest ten spowodował usunięcie sprawy Wilna z porządku dziennego obrad i odesłanie jej do komisyi.

Pomyślne horoskopy.

Warszawa. (M) Donoszą z Genewy, iż w sprawie wileńskiej nastąpił wczoraj ważny zwrot formalny. Sprawa wileńska miała być na porządku obrad dzisiejszego posiedzenia, jednakże przewodniczący sesyi p. Edwards zaproponował uznanie tego punktu obrad za zawieszony i odesłanie sprawy do „komisyi pięciu". Zgromadzenie przyjęło tę propozycyę. Dyskusya więc w sprawie wileńskiej odbędzie się po raporcie komisyi, niewiadomo kiedy. Przypuszczalny skład „komisyi pięciu" będzie następujący: Robert Cecil (dominia angielskie), Hymans (Belgia), Disescu (Rumunia), Erich (Finlandya) i Blanco (Paruguay). Skład komisyi byłby więc dla Polski wcale korzystny.

Sprawa mniejszości narodowych

Warszawa. (M) Donoszę z Genewy: W sprawie mniejszości narodowych w Polsce odbył wczoraj prof. Askenaze konferencyę ze sprawozdawcą tej sprawy p. da Gamą. Sprawa mniejszości wejdzie za parę dni na porządek dnia.

Konferencya prof. Askenazego z Beneszem.

Genewa. PAT. Przybył tutaj Benesz. Aszkenazy zaproponował mu odbycie wspólnej narady delegacyi polskiej z delegatami małej Ententy, której przedmiot byłby ściśle ograniczony do spraw dotyczących bezpośrednio Ligi Narodów. Narada odbędzie się we wtorek.

Ucieczka powstańców ukraińskich na terytoryum polskie

Lwów. (AW). „Gazeta Poranna" donosi, że w sobotę rano przeszedł przez Zbrucz koło Husiatyna na naszą stronę oddział wojsk powstańczych atamana Orjewa, składający się z 52 ludzi, tyluż koni, 3 karabinów maszynowych. Powstańcy ci cofnęli się z pod Winnicy i otaczani przez wojska bolszewickie weszli pod Husiatyn w otwarty bój z bolszewikami, w czasie którego zostali zdziesiątkowani. Nasze władze wojskowe poczyniły cały szereg zarządzeń w duchu natychmiastowego rozbrajania przechodzących na stronę Polski wojskowych formacyi powstańczych, oczekuje się bowiem przechodzenia dalszych oddziałów na naszą stronę.

B. ZIMMERMANN.

Niedomówienie mandatu palestyńskiego.

Kraków, 6 września

I.

Artykułem niniejszym otwieramy na szpaltach naszego pisma dyskusyę na temat tak aktualnych dla żydowskiego ruchu odrodzeniowego zagadnień. — Red.

Niewdzięcznym zaprawdę jest obowiązek do kielicha napełnionego po brzegi upajającym nektarem wlewać krople otrzeźwiającej **wprawdzie**, lecz niemniej przykrej goryczy. Sądzimy jednak, że właściwszem jest wcześnie i odważnie spojrzeć prawdzie w oczy, niż po niewczasie z przykrością zauważyć, że twarde jądro wyłuskane z delikatnych atłasowych obsłon owoca, jądrem jest tylko, a nie owocem samym... A mandat palestyński jest takiem właśnie jądrem, które w przyszłości w częściowy, na wpół pełny przeobrazić się może owoc i to nietylko z braku ofiarności i poświęcenia po stronie narodu żydowskiego, ale w wielkiej mierze także ze względu na spory utajone w samym tekście mandatu palestyńskiego.

W rzeczywistości bowiem nie duch danego traktatu, lecz litery jego tekstu określają historyę faktów i ludzi traktatem dotkniętych. To też nie filosyońskie mowy Balfoura lub antysyońskie manifestacye delegacyi arabskiej, będą decydowały o możliwościach stworzenia w Palestynie żydowskiej siedziby narodowej, lecz wyłącznie te siły, które Żydzi zmobilizować zdołają oparłszy się o dosłowne brzmienie postanowień mandatu palestyńskiego.

Dla tego ważnem dla nas jest poznać nie tylko te dla narodu żydowskiego nader korzystne, z d u c h a mandatu palestyńskiego wynikające postanowienia, ale także i te w skutki brzemienne niedomówienia, które źródło swe mają w niejasnościach t e k s t u mandatowego i w połowicznościach uchwał przyjętych na historycznem posiedzeniu Rady Ligi Narodów w d. 24 lipca b. r.

Zanim zanalizujemy niektóre z pośród tych niedomówień musimy zaznaczyć, że osobiście nie zaliczamy się do obozu tak zwanych syonistów-maksymalistów. Dążymy wprawdzie do uzyskania w Palestynie żydowskiej siedziby narodowej, lecz nie ubiegamy się o państwo żydowskie w Palestynie. Uważamy, że żądanie stworzenia państwa żydowskiego w Palestynie jest tak ze względów taktycznych jak politycznych przedwczesnem, nieistotnem, a więc zbytecznem. Nie możemy bowiem, rzecz zrozumiała, ani dziś ani w przyszłości przejść do porządku dziennego nad obowiązującemi prawami Arabów. Stawiając zaś żądanie niewykonalne i drażniące polityczne ambicye i aspiracye ludności posiadającej większość w kraju, utrudniamy sobie niepotrzebnie uzyskanie tych praw, które w obecnym politycznym ustroju otrzymać byśmy mogli. Zasadniczo zaś ze względu na demokratyczne podłoże, z którego syonizm wyrasta i na którem wyłącznie utrzymać się może, powinniśmy dążyć do zdobycia jak najszerszych ram autonomicznych dla naszego kulturalnego rozwoju przy takiej współodpowiedzialności pod względem polityczno-militarnym, jaka wynikać będzie z koniecznej w tych kierunkach kooperacyi z innemi narodowościami. Syonu nie można budować na bagnetach. Europejski militarystyczno-eksterminacyjny system państwowy przeżywa się już powoli w samej Europie. Stanowczo zaś nie nadaje się on do tego ustroju polityczno-społecznego, w którem Żydzi z natury i z tradycyi swej historycznej istoty dążyć będą do bezwzględnego stosowania zasady sprawiedliwości tak w życiu prywatnem, jak też i publicznem.

Jasnem więc jest, że opierając się na powyższem minimalistycznem wyznaniu, godzimy się na to ...„iż niema być uczynione nic, coby ukróciło obywatelskie i religijne prawa istniejących nieżydowskich gmin w Palestynie“... i że tem negatywnem określeniem praw narodu żydowskiego do Palestyny... **uznane zostały: historyczny związek** (historial connection) narodu żydowskiego z Palestyną i podstawy dla odbudowania jego siedziby narodowej w kraju“...

Uważamy jednak, że jeżeli chodzi o stwierdzenie „historycznego związku“ narodu żydowskiego z Palestyną, to na to nie potrzeba zaiste ani zgody „wysokich stron kontraktujących“ ani też traktatu z Sevres, lecz wystarczy stary wprawdzie, lecz przez największych nawet wrogów żydostwa dziś jeszcze za prawomocny uznawany traktat, którego dosłowny tekst zawiera — biblia.

Politycznemu bowiem syonizmowi nie chodziło i nie chodzi o uznanie historycznego związku między Żydami a Palestyną, lecz o przyznanie narodowi żydowskiemu takich praw i gwarancyi, któreby umożliwiły przemianę dotychczasowego, moralnego, a martwego historycznego związku Żyda z Erec-Izrael w istotny, f i z y c z n y żywy związek narodu ze swoją ojczyzną. Nie podstaw dla odbudowy siedziby narodowej domagał się polityczny syonizm, lecz tych praw, których w myśl artykułu 132 traktatu pokojowego, podpisanego d. 10 sierpnia 1920 r. zrzekła się Turcya na rzecz sprzymierzonych mocarstw.

O takim „związku“ mandat palestyński niestety wcale nie wspomina.

Powyższa nieścisłość czy też wstrzemięźliwość w definicyi przyznanych narodowi żydowskiemu praw wydaje się nam tem niebezpieczniejszą ile że w Art. 2 stwierdzono wprawdzie iż „mandataryusz odpowiedzialnym ma być za to, że w kraju utworzone zostaną polityczne, administracyjne i gospodarcze warunki, które zapewnią utworzenie żydowskiej siedziby...“, nie powiedziano jednak, w jakim terminie zobowiązany jest mandataryusz owe warunki stworzyć i jakie daje ważkie pod względem politycznym gwarancye, że te warunki będą rzeczywiście stworzone bez względu na późniejszą konstelacyę polityczną tak w Europie jak też i w Azyi.

Kto zdaje sobie z tego sprawę, że Żydzi stanowią obecnie $1/6$ względnie — jak niektórzy twierdzą — $1/4$ część ludności palestyńskiej i że Arabowie, chcąc swoją chwilową liczbową przewagę politycznie wyzyskać, dążą do natychmiastowego i wszechstronnego zastosowania najszerszych zasad demokracyi w ustroju palestyńskiej państwowości ten zrozumie, że tempo i ściśle ustalony termin stworzenia politycznych, administracyjnych i gospodarczych warunków, wśród których dojrzeć ma żydowska siedziba, mają dla nas pierwszorzędne znaczenie.

Z drugiej zaś strony pojmowanie obowiązków przyjętych przez Anglię mandatem palestyńskim nie wyrażało się dotychczas, zwłaszcza u niektórych wyższych urzędników rządu palestyńskiego w ten sposób, byśmy w powyższem ogólnikowem postanowieniu o odpowiedzialności mandataryusza widzieli niepodlegające wątpliwości gwarancye, że tworzenie politycznych, administracyjnych i gospodarczych warunków będzie rzeczywiście szło, jeżeli już nie po linii naszych życzeń, to przynajmniej nie po linii naszych obaw. Wszak w świeżej jeszcze mamy pamięci antyżydowskie zachowanie się angielskich dostojników podczas ekscesów jerozolimskich. Podtrzymywanie zaś przez rząd palestyński ograniczeń imigracyjnych uniemożliwiających a priori w sposób absolutny stworzenie żydowskiej siedziby w Palestynie utrwalają nas niestety w przekonaniu, iż przyrzeczenia, a czyny są często na skutek mglistości postanowień zawartych w politycznych traktatach niewspółmiernemi kategoryami i że wobec tego koniecznem jest, by to nieścisłe ujęcie pojęcia o odpowiedzialności za wypełnienie przyjętych zobowiązań doznało w jak najkrótszym czasie wyczerpującego i jasnego uzupełnienia.

Ruch wyborczy.

Żydzi wileńscy wobec nadchodzących wyborów.

Wilno (Tel wł.) W rozmowie z przedstawicielem W. A. P. udzielił dr. Wygodski następujących wyjaśnień, dotyczących stanowiska społeczeństwa żydowskiego wobec nadchodzących wyborów:

Większość prasy polskiej, przedewszystkiem prasa warszawska utrzymuje, iż 1) blok mniejszości narodowych skierowany jest przeciwko Polsce i 2) przeprowadzony został z inicyatywy Żydów.

Odnośnie do pierwszego punktu muszę stwierdzić kategorycznie iż blok nie jest skierowany przeciwko Polsce ani państwowości polskiej. Mniejszości narodowe, wchodzące w skład bloku nie ustaliły jednolitego programu bądź to politycznego bądź też społecznego, nie opracowały nawet jakiejkolwiek platformy, któraby obowiązała wszystkich. Jestto poprostu blok techniczny. Każda z narodowości wchodzących w skład bloku będzie w przyszłym sejmie zupełnie niezależna. Za właściwego autora bloku należy uważać ordynacyę wyborczą, uchwaloną przez sejm warszawski. Ordynacya ta tak dalece krzywdzi mniejszości narodowe wogóle, w szczególności zaś Żydów, że narodowości musiały stanąć przed pytaniem czy opłaci się wogóle brać udział w wyborach. Blok mniejszości narodowych był jedynie środkiem technicznym, dającym jedynie możność naprawienia krzywd popełnionych przez ordynacyę wyborczą.

Jakkolwiek osobiście nie należę do optymistów tej kombinacyi, nie mogę jednak twierdzić jakoby mniejszości narodowe nie odniosły korzyści z bloku przy wyborach do Sejmu i Senatu.

W skład bloku weszły wszystkie organizacye żydowskie z wyjątkiem socyalistycznych, które na razie, o ile mnie jest wiadomem, nie powzięły jeszcze ostatecznej decyzyi. Prawdopodobnie wystąpią one oddzielnie i nie wiele na tem zyskają. Żydzi spodziewają się przeprowadzić 20 kandydatów do Sejmu i 8 do Senatu.

— Czy Żydzi nie starali się zawrzeć bloku z jakąkolwiek partją polską?

— Jakkolwiek byłoby to dla Żydów bardzo pożądanem, to jednak nie mógłby blok taki wskutek ordynacyi wyborczej poprawić naszych horoskopów wyborczych. Ja osobiście czekałem na podobny wniosek ze strony partyi polskich, niestety nie doczekałem się tego.

— Czy Żydzi wystawią własne kandydatury na Wileńszczyźnie?

— O ile mi jest wiadomem, do tej chwili kandydatury nie zostały ustalone. W każdym razie kandydatami będą Żydzi miejscowi. Z 3 okręgów wyborczych na Wileńszczyźnie spodziewamy się uzyskać 3 mandaty. Co się tyczy kandydatur do Senatu, to sprawy tej na razie nie omawiano.

KANDYDATURY KRAKOWSKIE.

Stronnictwa na terenie krakowskim rozwinęły już pełną akcyę wyborczą, ustaliwszy listy swoich kandydatów. Na liście P. P. S. pierwsze miejsce zajął p. dr. Bobrowski, „Hadecy“ wysuwają najcięższe bomby, jak współpracownika „Głosu Narodu“ p. Maniowskiego oraz prof. Konopczyńskiego. Unia narodowo-państwowa na pierwszem miejscu swej listy umieściła dra Nowaka. Są tacy, którzy zapewniają, że i dr. Gross znajdzie się na tej liście. W okręgu wiejskim krakowsko-chrzanowskim na pierwszem miejscu listy piastowców ma zostać umieszczony p. Włodzimierz Tetmajer, na liście zaś PPS pp. Daszyński, Żuławski i Kwapiński.

Druga instrukcya narodowo-żydowskiego bloku wyborczego.

Do narodowo-żydowskich komitetów wyborczych na prowincyi. Wszystkie narodowo-żydowskie komitety wyborcze na prowincyi winny dbać o to, by wszyscy Żydzi uprawnieni do wyborów, wciągnięci byli do list wyborców. Listy wyborcze może każdy przeglądnąć w lokalu obwodowej komisyi wyborczej, do dnia 28 września.

Jeśli ktoś z uprawnionych do wyborów został pominięty w liście wyborców, powinien najpóźniej do 28 września wnieść na ręce obwodowej komisyi wyborczej, do której przynależy, reklamacyę oraz dokumenty, uprawniające do udziału w wyborach.

Podajemy wzór reklamacyi:

Do
Komisyi Obwodowej Wyborczej
w

X. Y. (Imię i nazwisko),
zamieszkały w
uprasza
o zamieszczanie go w spisie wyborców do Sejmu i Senatu (miasta)
(gminy) , gdyż jak wykazuje załączony (poświadczony odpis dowodu osobistego) (paszportu rosyjskiego) (wyciągu z ksiąg ludności) (książeczki legitymacyjnej) (dokumentu wojskowego) (książki meldunkowej) (książki robotniczej) podpisany liczy lat , jest obywatelem Rzeczypospolitej Polskiej, z zawodu i mieszka od dnia 19 (w mieście) ( ) gminie , a nie jest wedle obowiązujących ustaw pozbawiony prawa wyborczego.

(Miejscowość)
(Data)
(Podpis)

Reklamacya winna być podpisana osobiście.

Żydowski blok narodowy przy bloku mniejszości narod.

POKŁON P. P. S. W STRONĘ MNIEJSZOŚCI NARODOWYCH.

Rada Naczelna PPS. wydała odezwę wyborczą, w której czytamy m. i.: „Naród polski nie chce uciskać mniejszości narodowych, nie chce odbierać im ani wiary, ani języka, ani praw obywatelskich. Reakcya polska, uciskając mniejszości narodowe, działa przeciwko narodowi polskiemu. PPS w imię interesów ludu pracującego i dobra państwa polskiego broni słusznych praw mniejszości narodowych. Dlatego zwycięstwo nasze, to zgoda między narodami w Polsce, to praca równych z równymi".

SPRAWA LEGITYMOWANIA SIĘ PRZY WYBORACH NA KRESACH.

Kierownik referatu wyborczego w min. spraw wewn., p. Rutkowski, oświadczył w wywiadzie jednemu z dziennikarzy żydowskich co następuje:

„W celu stwierdzenia obywatelstwa polskiego przy reklamacyi wystarczy dawny paszport rosyjski, metryka, dokument wojskowy. Paszport okupacyjny jest nieważny, bo za czasów okupacyi nie przestrzegano należycie formalności paszportowych."

...„Podczas samych wyborów, już nie trzeba będzie przedstawiać żadnych dokumentów obywatelstwa, lecz tylko dowód, że się jest wyborcą, umieszczonym na liście".

...„Wystarczy nawet przy tem jakikolwiek dokument tożsamości, nawet paszport okupacyjny"...

W MIEJSCE OJCA SYN.

„Goniec" dowiaduje się, że w okręgu krośnieńskim stanie do wyborów w miejsce Stapińskiego ojca, który definitywnie usuwa się od kandydowania, syn jego Tadeusz Stapiński.

SZYKANY WYBORCZE.

Żydowski blok narodowy za pośrednictwem klubu sejmowego przy Tymczasowej Żydowskiej Radzie Narodowej otrzymał wiadomość z Równa, w jaki sposób sporządzono tam listę wyborców.

Oto we środę 30. sierpnia otrzymała część właścicieli domów w mieście zawiadomienie od magistratu, iż do czwartku dnia 31 sierpnia do godziny 12 w południe mają doręczyć spis lokatorów, będących w wieku powyżej 21 lat, osobno zaś spis osób, które ukończyły lat 30.

Okazało się jednak, iż do wyznaczonego terminu wielu żydowskich właścicieli domów wogóle nie otrzymało zawiadomienia magistratu. Jedna z ulic, zamieszkana wyłącznie przez Żydów, nie została wogóle wciągnięta do spisu ulic miasta. Oczywiście w ten sposób Żydzi — mieszkańcy tej ulicy zostali zupełnie pominięci w listach wyborców. Od wszystkich Żydów żąda się przy wpisywaniu na listę wyborców paszportu polskiego z roku 1922. Innych dokumentów i legitymacyi wogóle się nie uwzględnia nawet paszportów wydanych przez starostwo w roku 1921. Oczywiście, że w takich warunkach ilość Żydów zmniejszona została do minimum tak, że cyfra uprawnionych do wyborów Żydów w mieście Równem przy tego rodzaju sposobie fabrykowania list nie osiągnęła tysiąca osób.

Interwencya sekretaryatu klubu sejmowego przy Tymczasowej Żydowskiej Radzie Narodowej w starostwie i magistracie nie odniosła skutku.

Wówczas sekretaryat klubu sejmowego wysłał telegram do wojewody w Łucku, pod którego wpływem wojewoda udał się osobiście do Równego i polecił odpowiednim organom administracyjnym postępować zgodnie z ordynacyą wyborczą oraz sporządzić nowe listy wyborców.

SZYKANY POCZTOWE.

Okazuje się, że poczta przetrzymuje listy i druki, wysyłane przez Centralny Komitet wyborczy bloku mniejszości narodowych, szczególnie zaś bloku narodowo-żydowskiego.

ZE SPRAW ŻYDOWSKICH.

Rada Partyjna Organizacyi Syońskiej

Na niedzielę 10. bm. zwołuje się Radę Partyjną z następującym porządkiem dziennym: 1) Sprawozdanie z Małego Kongresu: poseł Dr. O. Thon, 2) Nasze zadania przedwyborcze: pp. dr. Feldblum, dr. Schwarzbart, 3) Dyskusya, 4) Wnioski. Posiedzenie rozpocznie się o godzinie 11 przed południem w sali „Solidarności", Zielona 10., II. piętro.

Z okazyi posiedzenia Rady Partyjnej odbędzie się

zgromadzenie przedwyborcze,

na którem referować będzie poseł dr. Ozyasz Thon.

Wzywamy wszystkie Komitety lokalne, by z okazyi wysłania delegatów na Radę Partyjną nadesłały nam z całą pewnością przez odnośnych delegatów wszystkie znajdujące się w ich posiadaniu bloczki szeklowe, tak sprzedanych jak i nie sprzedanych szekli, wreszcie wszelkie pieniądze z tego tytułu, przy równoczesnem załączeniu dokładnego spisu. Nadmieniamy, że **nowa akcya szeklowa rozpocznie się już w miesiącu październiku br.** Razem z pieniądzmi szeklowymi winny być pieniądze z zaległych rat podatku partyjnego przez powyższych delegatów Komitetowi Centralnemu przesłane.

Komitet Centralny Org. Syoń. dla zachod. Małopolski i Śląska w Krakowie.

ZE SPRAW PALESTYŃSKICH.

Walka o miejsca Święte w Palestynie

Londyn. (ŻBK). Grecko-ortodoksyjny kościół nadesłał Lidze narodów memoryał, w którym ogranicza prawa kościoła do miejsc świętych w Palestynie. Memoryał zwraca się przeciwko żądaniom Watykanu, by większość komisyi, sprawującej kontrolę nad miejscami świętemi, stanowili katolicy. Wedle memoryału oba kościoły winny być jednako reprezentowane w Komisyi. Przewodniczącym ma być protestant. Tutejsze koła polityczne sądzą, iż sprawa ta będzie najdrażliwszą na obecnej sesyi Ligi Narodów. Prawdopodobnie postulaty Watykanu poprą przedstawiciele Francyi, Włoch, Hiszpanii, Belgii i Brazylii, podczas gdy żądania kościoła grecko-ortodoksyjnego znajdą poparcie przedstawicieli Grecyi i Jugosławii.

Przeciwko podżegaczom arabskim w Palestynie.

Z Palestyny donoszą, iż z chwilą powrotu delegacyi arabskiej, która poniosła tak sromotną klęskę w Londynie oraz na kongresie arabskim w Nablus, agitacya arabska przeciwko Żydom wzmogła się znacznie. Ludność żydowska postanowiła wobec tego podjąć na wszelki wypadek środki bezpieczeństwa.

I tak w Tel-Awiw utworzono za zgodą władzy oddział służby bezpieczeństwa oraz podjęto inne jeszcze środki obronne. Wybrano delegacyę, która ma się udać do Wysokiego Komisarza z prośbą o wyjaśnienie stanowiska rządu. Delegacya Waad Leumi odwiedziła również sekretarza do spraw cywilnych, Deedsa.

ZE ŚWIATA ŻYDOWSKIEGO.

Kwestya mniejszości narodowych w Rumunii.

Bukareszt. (ŻBK.). Oczekuje się tu przybycia amerykańskiej misyi, która będzie miała za zadanie na miejscu przestudyowanie kwestyi mniejszości narodowych w Rumunii. W skład komisyi wchodzą profesorowie amerykańskich wszechnic, prawnicy i wybitni dziennikarze amerykańscy. Gdy komisya ukończy swe prace w Rumunii odwiedzi ona inne kraje środkowej i wschodniej Europy również celem zapoznania się z kwestyą mniejszości narodowych w tych krajach.

Amerykańska opinia oburzona morderstwem 40 Żydów w Rumunii.

Nowy Jork. (ŻBK.). Niezwykłe oburzenie wywołała tu wiadomość węgierskiego dziennika „Magyar Orszag", wedle której 40 żydowskich przestępców politycznych internowanych w jednym z rumuńskich obozów koncentracyjnych rozstrzelano w czasie eskortowania ich do Kiszeniewa. Konwojenci usprawiedliwiają się, że eskortowani usiłowali zbiedz, wobec czego musieli użyć broni. Rumuński ambasador w Ameryce zwrócił się do swego rządu w Bukareszcie o dostarczenie mu odnośnego materyału, gdyż opinia amerykańska żywo interesuje się tym niesłychanym faktem.

NADESŁANE.
Za rubrykę tę redakcya nie odpowiada.

KRONIKA.

Kraków, 6 września.

Nareszcie...!

Komisya plantacyjna uchwala urządzić część plant Dietlowskich.

Wczoraj odbyło się pod przewodnictwem wiceprezydenta Sarego posiedzenie komisyi plantacyjnej, na którem uchwalono przystąpić do ogrodzenia i urządzenia części plantacyi Dietlowskich przed szkołą miejską, między ulicą Starowiślną a św. Sebastyana i w tym celu przedłożyć sekcyi skarbowej Rady m. wnioski o udzielenie kredytu na przeprowadzenie tych robót. Spodziewać się należy, że uchwała ta (nie pierwsza zresztą w powyższej sprawie) doczeka się wreszcie pomyślnego załatwienia przez Radę miejską.

Pierwszy polski lot okrężny.

W dniu 10 bm. odbędzie się pierwszy lot okrężny na linii Warszawa-Lwów-Kraków-Poznań-Warszawa. Konkurs ten stanowić ma zawody dla dyplomowanych pilotów polskich o nagrodę honorową (srebrny puhar), ofiarowaną przez M. S. Wojsk. Samoloty, biorące udział w locie startują dnia 10 bm., o godzinie 6-tej rano w Warszawie, lecąc przez Lwów, poczem przybędą do Krakowa w tym dniu między godziną 10 a 12 w południe. Celem jak najlepszego zużytkowania lotu okrężnego dla propagandy lotnictwa wśród szerokich warstw Krakowa, organizuje dowództwo II. pułku lotniczego w dniu 10 bm. na lotnisku w Rakowicach popisy lotnicze. Dowództwo pułku czyni w dyrekcyi kolei starania uruchomienia jednego pociągu osobowego ze stacyi krakowskiej przez Czyżyny na lotnisko.

———oo———

— **Wycieczka dziennikarzy jugosłowiańskich** przybywa do Krakowa w piątek dnia 8 bm. wieczór. Goście jugosłowiańscy zabawią w naszem mieście przez sobotę, w którym to dniu zwiedzą zabytki Krakowa i saliny wielickie. W niedzielę rano udadzą się Jugosłowianie w dalszą podróż na Targi Wschodnie do Lwowa. W wycieczce, która przybędzie w towarzystwie delegatów min. spraw zagranicznych bierze udział 10 dziennikarzy.

— **Wpisy na Uniwersytecie Jagiellońskim** na rok szkolny 1922-23 rozpoczynają się dnia 15-go września i trwać będą do dnia 30 września włącznie z wyjątkiem niedziel. Wykłady rozpoczynają się dnia 1 października. Wysokość opłat szkolnych podana jest w osobnem ogłoszeniu Wpisy odbywają się w oznaczonym wyżej terminie odrazu na cały rok szkolny. Wobec tego słuchacze zapisujący się na Uniwersytet muszą wpisywać do kart wpisowych (rodowodów) oraz do książeczek legitymacyjnych (indeksów) wszystkie potrzebne im wykłady na cały rok szkolny w porządku trymestrów, dla każdego trymestru odrębnie Spis wykładów ułożony jest na cały rok szkolny. Wszyscy słuchacze muszą zgłaszać się do wpisu u dziekana odnośnego Wydziału osobiście.

— **Wpisy do państwowej szkoły piwowarskiej** odbędą się w dniach 9, 11 i 12 września br. od godz. 9 do 12. w gmachu Wyższej Szkoły Przemysłowej (Aleja Mickiewicza 7). Szkoła ta powstanie przy wyższej Szkole przemysłowej w Krakowie staraniem związku ochrony browarów w Małopolsce i ma na celu kształcenie fachowych sił technicznych dla przemysłu piwowarskiego. Nauka trwać będzie przez 1 rok szkolny. Do szkoły przyjmowani będą kandydaci, którzy mają co najmniej 17 lat, ukończonych 4 klasy szkoły średniej lub 7-klasową szkołę powszechną oraz odbyli conajmniej dwuletnią praktykę w browarach Ilość miejsc ograniczona.

Nowa taryfa maksymalna na mięso, uchwalona na onegdajszem posiedzeniu rady aprowizacyjnej w Krakowie, o czem wczoraj donosiliśmy, została zatwierdzona przez władze wojewódzkie, wobec czego obowiązuje od dnia dzisiejszego.

Jak się dowiadujemy, komisya cennikowa ustali nowe ceny wędlin. pieczywa i węgla na posiedzeniu które odbędzie się prawdopodobnie w sobotę 9 bm.

———o-o———

KRONIKA POLICYJNA.

Młodociani bandyci.

Na drodze z Gnojnika do Okocima koło Uszwi napadło na Macieja Zająca, gospodarza z Gnojnika kilku opryszków. Jeden z nich powalił Zająca na ziemię, inni zaś wzięli się do rabowania, zabierając swej ofierze 60.000 mkp. oraz pół butelki wódki. Po uraczeniu się trunkiem bandyci zbiegli. Zawiadomiona o napadzie policya aresztowała wczoraj sprawców zuchwałego rabunku w osobach 17-letniego Wojciecha Munata, 16-letniego Józefa Górka, 16-letniego Michała Cichostępskiego i 21-letniego Jana Grabania. W mieszkaniu Cichostępskiego znaleziono flaszkę z wódki, zrabowaną Zającowi. Opryszków odstawiono do sądu.

———o———

— **Na gorącym uczynku.** Policya aresztowała Jana Szmuca, lat 28 i Stanisława Gancarza lat 38, w chwili, gdy kradli deski ze składu przy ulicy Krowoderskiej. Dochodzenia w toku.

Z Bagateli.

„Szczęście Frania", komedya w 3. aktach Włodzimierza Perzyńskiego. Reżyserował p. Jan Nowacki.

Perzyński zapewnia, że komedya jego dzieje się współcześnie. Ale jakże szybko straciło „Szczęście Frania" wszystkie cechy dnia dzisiejszego?

Małżeństwo córki „burżuja" z jego pierwsym plenipotentem straciło dziś wszelkie znamiona mezaliansu.

„Uwiedzenie" pod niedotrzymanem przyrzeczeniem małżeństwa nie doprowadza już w dobie współczesnej do nerwowych konwulsyi nawet najbardziej szanującej się dziewicy, która nieco skażony skarb swej cnoty wnosi do małżeńskiej społeczności z spokojem ducha.

Jedyna „instytucya" ze sztuki Perzyńskiego, która pozostała żywotną, to rezerwowy mąż, którego każda nie w ciemię bita białogłowa przygotowuje sobie na przypadek, gdy strzał chybi w kierunku upatrzonej zwierzyny...

Ale i ta perypetya akcyi jest rozwodniona zbędnymi dyalogami.

Zresztą wprowadził Perzyński w prostą, nieskomplikowaną konstrukcyę komedyi pewne niedopowiedzenia i niejasność wbrew swym zamiarom. Bo, że „niezaradny Franio to sama nieograniona dobroć, sama apostolska szlachetność jest aż nadto widocznem, skoro o tem do przesytu mówi nadmiar scen, ale kim i czem jest malarz Otocki? W intencyi Perzyńskiego ma być skończonym szubrawcem, ale dziś wóz moralności tak głęboko ugrzązł w bajorze zgnilizny, że typ Otockiego jest zbyt pospolitym, by można go nazwać nikczemnikiem. Młoda Warszawianka zwykłym tokiem rzeczy rozgorzała ku swemu nauczycielowi ogniem miłości, w nim zaś wrzał ogień namiętności. Naturalnym przejawem tych elementów, oczywistym wnioskiem tych dwu przesłanek była — wspólna rozkosz.

A to, że się Otocki nie legitymował, ani w „owej chwili", ani w ciągu starań o wdzięki Heleny, iż małżeńskie już dźwiga okowy, stanowi zawodową tajemnicę uwodzicieli, którym na imię legion.

Mogliby zresztą bez ryzyka demaskować się, bo zakochana kobieta, zapomina nietylko o cudzej żonie, ale nawet o własnym mężu. Takie jednak incognito dodaje romansowi pieprzyku.

Nagół niema co zastanawiać się nad konsekwencyami konceptów Perzyńskiego, bo nie wprowadza do swej komedyi żadnej nowej myśli.

P. Nowacki przepoił główną kreacyę Frania sentymentem, za serce chwytającym.

P. Skalska grała z szczerością i wzruszającą prawdą. Dobrze odmalowała rosnące u Heleny wzburzenie, dochodzące do gwałtownych wybuchów.

P. Łętowski był zbyt sztywnym. **W. Fallek.**

— Włamanie. Do mieszkania p. Maryi Socher, przy ulicy św. Marka, l. 7, włamali się onegdaj niewyśledzeni dotąd złoczyńcy i skradli torebkę ręczną, zawierającą około 70 tysięcy mkp., oraz dużą ilość biżuteryi, i tak: dwie złote broszki, wysadzane rubinami, złoty pierścionek z rubinem. Nadto opryszki skradli papiery wartościowe, a to: los włoski czerwonego krzyża Nr. 21., ser. 10807, los banku kredyt. austr. nr. 41, serya 4575, milionówkę nr. 132458 i około 10 listów zastawnych Gal. Twa Kred. ziemsk. we Lwowie. Skradziona biżuterya wraz z papierami wartościowymi przedstawia wartość ponad pół miliona marek.

— Krwawa awantura. Wczoraj popołudniu zgłosił się na stacyę pogotowia 46-letni Stanisław Pandera, podmajstrzy murarski, zamieszkały w Zakrzówku nr. 131 z raną ciętą na czole. Pondera podał, że przed południem zjawiło się na budowie przy ulicy Dwernickiego dwóch osobników, którzy usiłowali zepsuć urządzenie wodociągowe w budującym się domu. Kiedy Pondera nadszedł i zapytał złoczyńców, czego sobie życzą jeden z nich zadał mu nożem ranę w czoło. Opryszki uciekli dorożką Nr. 120, wobec czego jest nadzieja, że policya ich wyśledzi.

Pożar piwniczny. Wczoraj o godzinie 5-tej nad ranem wybuchł pożar w piwnicy klasztoru SS. Felicyanek, przy ulicy Smoleńsk. Zawezwana straż pożarna przystąpiła do akcyi ratowniczej, która trwała niespełna 12 godzin, gdyż okazała się konieczność przeniesienia całego zapasu węgla do innych piwnic, by zapobiedz dalszemu szerzeniu się pożaru.

Z teatru, literatury i sztuki.

— Dziś „Zamarłe oczy", Jutro 7 bm. „Carmen", z p. Wolską-Sabańską, w roli tytułowej. W roli Don Josego wystąpi artysta opery poznańskiej p. Henryk Miller.

— „Szczęście Frania" w Teatrze „Bagatela" w interpretacyi p. Nowackiego w zespole świetnych artystów zapewnia tej wesołej sztuce stałe powodzenie. We czwartek wystąpi znakomita gwiazda opery p. Irena Bohusz-Hellerowa, która ukaże się w roli księżnej Capalanca w „Wilkołaku.

— E. Jefimcewa i K. Kniaginin, popularni artyści opery krakowskiej dadzą dnia 8 bm. koncert w Sosnowcu. W programie arye operowe i pieśni polskie. Akompaniament objął dyr. Walewski. Koncert powtórzony zostanie dnia 14 bm. w Katowicach.

Z teatru żydowskiego. Występy trupy łódzkiej z pp. Kutnerem i Idą Erwest na czele cieszą się niesłabnącem powodzeniem. Przedstawienia gromadzą codziennie najdoborowszą publiczność.

Z kraju.

Z działalności blp. dra Leona Stattera. W uzupełnieniu naszej wczorajszej notatki dowiadujemy się, że blp. dr. Leon Statter należał do najgorliwszych pracowników na niwie syońskiej. W czasie swoich studyów uniwersyteckich w Krakowie Zmarły był jednym z najenergiczniejszych prezesów syonistycznego związku akademickiego. „Przedświt-Haszachar", a do ostatniej chwili mężem zaufania Organizacyi Syonistycznej i jednym z jej najaktywniejszych członków. Nie dziw więc, że przedwczesny zgon Jego okrył żałobą nie tylko Żonę i Rodziców, ale pogrążył w głębokim żalu szerokie koła przyjaciół i towarzyszy idei. Przy tej sposobności wyjaśniamy omyłkę, jaka zakradła się do wczorajszej notatki naszej. Przedwcześnie zmarły nie pozostawił po sobie żadnego dziecka.

Zabójstwo przed ślubem. Na Nowem Bródnie w sobotę około godziny 7. wiecz. wyruszał do miejscowego kościoła orszak ślubny, składający się z pana młodego Tadeusza Sawińskiego, strażnika kolejowego na dworcu głównym, narzeczonej jego i innych gości. W chwili wyruszenia orszaku jeden z gości dał na „wiwat" dwa strzały z rewolweru w górę. Po drugim strzale rewolwer się zaciął, wobec czego strzelający zaczął bronią manipulować, chcąc zbadać przyczynę zacięcia się. W czasie tej czynności, padł trzeci strzał. Kula ugodziła w okolicę brzucha stojącego na podwórzu Wiktora Sonsla, pomocnika maszynisty P. K. P., który przed przybyciem lekarza pogotowia życie zakończył. Po ślubie policya zatrzymała w areszcie wspomnianego pana młodego i starszego drużbę, Pawła Pietrusińskiego, jako domniemanych sprawców przypadkowego zabójstwa. Dalsze dochodzenie wykazało, że faktycznym sprawcą zabójstwa był inny uczestnik orszaku ślubnego, który zdołał umknąć, wobec czego Sawińskiego i Pietrusińskiego zwolniono.

Z sali sądowej.

O agitacyę komunistyczną.

Kraków, 6 września.

Drugi dzień rozprawy.

Przed trybunałem przysięgłych sądu okręg. karnego toczyła się wczoraj w dalszym ciągu rozprawa przeciw 37-letniemu Ludwikowi Grabowskiemu, oskarżonemu o zbrodnię zakłócenia spokojności publicznej, popełnioną przez agitacyę komunistyczną wśród górników w Jaworzniu. Drugi dzień rozprawy poświęcony był przesłuchiwaniu świadków, z których pierwszy przodownik posterunku policyi w Jaworzniu, Jakubiec, zeznaje, że poszczególni świadkowie obciążali Grabowskiego podczas śledztwa policyjnego. W odpowiedzi na te zeznania twierdzi Grabowski, że nie można przywiązywać wagi do zeznań, złożonych na policyi, gdyż organa policyi miały teroryzować świadków i zapowiada, że świadkowie będą cofać swe zeznania, złożone w policyi.

Następnie przesłuchano górnika Ziembę, który był na jednem z zebrań, urządzonem przez Grabowskiego, nie pamięta jednak, o czem oskarżony referował. Żona Koniecznego, u którego nocował Grabowski podczas pierwszej bytności w Jaworzniu twierdzi, że z obwinionym wogóle nie rozmawiała podczas jego pobytu w jej mieszkaniu. Prokurator stawia wniosek o przyaresztowanie świadka i odesłanie go do sędziego śledczego z powodu widocznie kłamliwych zeznań, czemu przewodniczący odmawia. Prokurator zastrzega sobie wytoczenie dochodzeń przeciw poszczególnym świadkom o krzywoprzysięstwo. Resztę rozprawy wypełniło odczytanie aktów.

Dziś ma być przesłuchanych jeszcze 10 świadków, poczem zapadnie wyrok.

Oszustwo z listami przewozowymi.

Wczoraj w krakowskim sądzie okręg. karnym przed zwykłym trybunałem rozegrał się epilog głośnej przed kilku miesiącami sprawy skierowania dwóch wagonów węgla na podstawie fałszywych listów przewozowych z Płaszowa do Wieliczki, zamiast na właściwy adres do Lwowa.

Na ławie oskarżonych zasiedli: 23-letni Kazimierz Ozga, pisarz kolejowy i 53-letni Józef Berger, handlarz z Wieliczki; pierwszy oskarżony jest o zbrodnię oszustwa, popełnioną przez to, że dnia 9 kwietnia br. podrobił list przewozowy oraz odpowiednią cedułę na dwa piętnastotonowe wagony węgla wartości około pół miliona mp. i opatrzywszy list przewozowy podrobioną pieczątką stacyi kolejowej w Szczakowej, umieścił na obu tych dokumentach fałszywy adres M. Berg w Wieliczce. Następnie Ozga wsunął podrobiony list przewozowy do paczki z innymi prawdziwymi listami, leżącymi w magazynie, przemazał prawdziwe numery dwóch wozów, przeznaczonych do Lwowa, a stojących na stacyi w Płaszowie i napisał na nich dwa fikcyjne numera, umieszczone na fałszywym liście przewozowym, skierowując w ten sposób oba wozy do Wieliczki. Bergerowi zarzuca akt oskarżenia, że wiedząc o tem, iż dokumenta przewozowe są podrobione, wprowadził w błąd zarząd kolejowy przez podstępne przedstawienie, jakoby był właściwym adresatem przekazu na dwa wagony węgla. Nadto oskarżony miał namówić Ozgę, by wystawił telegram służbowy, prostujący nazwisko adresata listu przewozowego z M. Berg na Berger.

Na wczorajszej rozprawie Ozga przyznał się do oszustwa, natomiast Berger wyparł się współudziału w oszustwie twierdząc, że wogóle nie wiedział o tem, iż dokumenta są fałszywe, a zgodził się na propozycyę zakupna węgla, zastrzegłszy sobie pewien procent za pośrednictwo w jego sprzedaży. Po przeprowadzonej rozprawie zapadł wyrok, skazujący Ozgę na 10 miesięcy więzienia, a Bergera na 8 miesięcy więzienia.

Przewodniczył s. s. o. Klimecki, oskarżał prokurator Wołoszczuk, bronili adw. dr Lewandowski (Ozgę) i adw. dr Feldblum (Bergera).

Z sądu wojskowego.

W sądzie wojskowym w Krakowie odbyła się wczoraj rozprawa przeciw Izakowi Kwalwasserowi, szeregowcowi 11 p. p., oskarżonemu o to, że dnia 14 listopada 1921 r. w Bogdanowie puścił w obieg podrobiony banknot. Nadto akt oskarżenia zarzuca Kwalwasserowi dezercyę z oddziału i usiłowane przekupstwo sierżanta, celem uzyskania od niego zaświadczenia demobilizacyjnego. Po przeprowadzonej rozprawie Kwalwasser skazany został na 9 miesięcy ciężkiego więzienia. Przewodniczył pułk. k. s. Harasymowicz, oskarżał kapitan Wanicki, bronił adw. dr Bader.

Dział gospodarczy.

Handel i przemysł.

Lichwiarskie zabiegi syndykatów rolniczych. Ze sfer poinformowanych donoszą „Kuryerowi warszawskiemu", że syndykaty rolnicze nie mogąc chwilowo uzyskać wywozu na zboże i nie chcąc rzucić posiadanych zapasów zboża na rynek, aby nie wywołać tem zniżki cen, chwyciły się innego środka.

Czynią usiłowania sprzedaży Intendaturze większej ilości zboża po cenie giełdowej, jaka będzie w dniu dostawy, plus 5 proc. tytułem kosztów handlowych.

Jako kardynalny warunek stawiają Intendaturze żądanie wypłacenia znacznej zaliczki, która umożliwi syndykatom dalsze zakupy u ziemian i trzymania na składach znacznych zapasów zboża, gotowych każdej chwili do wywozu za granicę.

Nasuwają się przytem następujące uwagi:

Jeżeli Intendatura musi z jakichkolwiek bądź powodów zboże zakupywać już obecnie, dlaczego nie kupuje po cenach obecnych — wszak zboże leży gotowe w magazynach syndykatów — lecz po cenach jakie będą w dniu dostawy, przyczyniając się w ten sposób do zainteresowania ziemian w dalszym śrubowaniu cen zboża?

Jeżeli tranzakcya ma być zawarta według cen giełdowych, to dlaczego Intendatura dolicza do cen tych extra 5 procent? Wszak kupcy sprzedając zboże na giełdzie mają już w cenie dostateczny zysk!

Z rynku towarowego. Sukno białostockie cieszy się obecnie dużym popytem. Do Białegostoku zjeżdża się dużo kupców z Warszawy, Łodzi, Równego i Małopolski. Z innej manufaktury poszukiwane są towary zimowe, oksford, korty i szewioty. Ceny podskoczyły o 10 procent. Pozatem jest duży popyt na czarne satyny i bostony.

Chustki szydełkowe podrożały o 10 procent. Pończochy wszelkie o 30 procent. Bielizna trykotowa o 100 mk. na funcie. Bawełna do szycia — 3.200 m. za funt. Rozmaita norymberszczyzna podrożała o 30 procent.

W handlu skórą tendencya mocna.

Twarde skóry wiedeńskie podrożały. Ekstrakt z Anglii znowu podrożał.

Cementu brak. Wywieziono go dużo przez Gdańsk. 11-pudowa beczka najlepszego gatunku 17—18 tysięcy. Na gips popyt jest mniejszy. Pud 1.000 marek.

Papa dachowa 7-metrowa 30—40 tysięcy za rolkę. Papy używają obecnie zamiast blachy, której ceny są niedostępne.

Towary kolonialne. Wobec wysokich kursów waluty (amer. i ang.) obcej wszelkie towary kolonialne drożeją ciągle, stwarzając bardzo mocną tendencyę na rynku tej branży. Gdańsk i Hamburg w ostatnich czasach znacznie zmniejszył obroty z powodu spadku marki niemieckiej, wobec czego rynek w tych hurtownych źródłach zakupu towarów kolonialnych dla Polski uległ wyczerpaniu. To ostatnie pociąga za sobą zmniejszenie ilości towarów na rynku wewnętrznym, a więc dalszy wzrost cen. Ostatnio notowano: Kawa Santos (Victoria) — mk. 2900 za kilo, Rio — mk. 2500, Guatemala — mk. 3400, Herbata Orange Peccoe — mk. 5300, Peccoe — mk. 5100, Moning — 4200. Kakao angielskie mk. 1250 za kilo, amerykańskie — mk. 1100, holenderskie — mk. 1400. Pieprz — mk. 2100. Cynamon 2400. Ryż — mk. 750 za kilo. Ryż stał się ostatnio artykułem luksusowym.

Zmniejszenie importu niemieckiego do Anglii. W czerwcu r. b. spadł import towarów niemieckich do Anglii pod względem wartości w poszczególnych pozycyach, jak następuje: papier i tektura o 33.597 f. szterlingów, wyroby stalowe i żelazne o 27.862 f. szterlingów, zabawki o 23.044 f. szterlingów, farby i barwniki o 9.412 f. szter., surowce do fabrykacyi papieru o 6.389 f. szterl., zegarki o 3.638 f. szterl., wyroby nożownicze o 3,415 f. szterl., ze szkła 2.527 f. szterl., instrumenty naukowe o 2.101 f. szterl. Wobec czerwca 1921 roku zwiększyła się jednak wartość.

Giełda krakowska z dnia 5 września 1922 r.

Waluty i dewizy.	Waluta markowa: Gotówka (banknoty) Kupno	Gotówka (banknoty) Sprzedaż	Czeki, przekazy wpłaty Kupno	Czeki, przekazy wpłaty Sprzedaż	Transakcye
Dolary St. Zjed	8200·—	8500·—	8200·—	8500·—	8300—
Dol. kanadyjsk.	8100 —	8300 —	8100 —	8300 —	—
Franki franc.	630·—	650 —	640·—	665·—	655—
Franki belgijskie	610 —	635·—	610·—	635·—	—
Franki szwajc.	1550 —	1650·—	1550·—	1650 —	1610—
Funty szterlingi	36.000	38.000	36.000	38.000	37.500
Marki niemieck.	5 25	6·—	5·25	6·—	5 90
Korony austr.	—·11	—·13	—·10	— 12	—11¼
Kor. czesko.-sl.	260·—	280·—	270·—	290 —	285·—
Kor. węgierskie	4·25	4·75	4·25	4·75	—
Kor. szwedzkie	—·—	—·—	—·—	—·—	—
Kor. duńskie	1800·—	1900·—	800·—	1900·—	—
Kor. norweskie	1450·—	550·—	1450·—	1550·—	—
Lei rumuńskie	45·—	55 —	48·—	58·—	—
Liry włoskie	360·—	380·—	360·—	380 —	—
Floreny holend.	3200 —	3100 —	3200 —	3400 —	—

Akcye bankowe.	Waluta markowa: ofiar.	żądano	Transakcye
Polski Bank Przem. I-V em.	600·—	700·—	
Bank Hipoteczny	750·—	850·—	
Bank Małopolski	700·—	750·—	
Ziemski Bank Kredyt.	600·—	650·—	
Powszechny Bank Kred.	350·—	400·—	
Bank Z. dla Kresów, Łańcut	600·—	700·—	
Akcye Tow. handl. i przem.			
Pol. Tw. hand. P.T.H. I-IV e.	750·—	800·—	925—1000
Handl. Sp. akc. „Impex“	175·—	225·—	
„Polski Glob“ I-III em.	600·—	700·—	
C. Hartwig, Poznań	—·—	—·—	
Zegluga Polska	250·—	300·—	
Warsz. Tow. Trans. i Zeglugi	—·—	—·—	
Zieleniewski I-IV em.	6800·—	7200·—	7000—
H. Cegielski, Poznań „ex“	3000·—	3200·—	3100 —
Warsz. Sp. ak. Bud. Par. I-II e.	1300·—	1500·—	
„Lemiesz“ fabr. masz. roln.	10000·—	12000·—	
„Trzebinia“ I-IV em.	2000·—	2100·—	
Zakłady amunic. „Pocisk“	825·—	925·—	
Huta żelazna, Kraków	—·—	—·—	
„Automotor“ fabr. samoch.	1000·—	1200·—	
Fab. Portl.-Cem. Szczakowa	25.000	28.000-	
„Górka“ fabryka cementu	8000·—	8300·—	
Sierszańskie Zak. Gór. S. A.	12000·—	13000·—	12500 —
„Tepege“ Tow. dla prz. gór.	8000·—	9000·—	8350—8200
Ska akc. przem. naft. i g. z.	—·—	—·—	
Karpackie Tow. naftowe	—·—	—·—	
Akc. Tow. naft. „Galicya“	—·—	—·—	
A. T. dla przem. olejn skal.	—·—	—·—	
Polska Nafta	1800·—	2000·—	1900—
Elektr. w Sierszy I-III em.	—·—	—·—	
„Olkos“ T. A.	—·—	—·—	
„Pezet“ Powsz. zakł. bud.	1200·—	1450·—	1200—1250
Fabr. przet. tł. w Trzebini	4400·—	4700·—	
„Krakus“ Zj. fab. prz. wysk	2400·—	2600·—	
Fabr. porcel. w Cmielowie	3300·—	3500·—	
Fabr. cukru w Chodorowie	5400·—	5700·—	
W. Kucharski fabr. metal.	—·—	—·—	
Herzfeld-Victorius, odl. żel.	—·—	—·—	
„Pharma“ Mag. Jawornicki	3300·—	3500·—	

Kursa dewiz w Zurychu z 5 bm. (PAT). Berlin 0·36½, Holandya 205·——, Nowy Jork 526·¼ Londyn 23·49—. Paryż 40·85—, Medyolan 22·85— Bruksela 38·70—, Kopenhaga 113·—, Sztokholm 139·½ Chrystyania 90·——, Madryt 81·½—, Buenos Aires 191·—, Praga 18·60—, Budapeszt 0·22—, Bukareszt — Zagrzeb 1·45—, Sofia 3·00—, **Warszawa 0·06½** Wiedeń 0·00¾, Austr. korona stemplowana 0·00⅝.

—o—

Uroczyste otwarcie „Targów wschodnich“ we Lwowie.

Lwów. (W). Dzisiaj o godzinie 12·30 przy udziale posłów sejmowych, przedstawicieli rządu, miasta, wojskowości etc, oraz wielotysięcznych tłumów publiczności odbyło się uroczyste otwarcie drugich Targów Wschodnich na placu wystawowym we Lwowie.

Pierwszy przemówił prezydent m. Neumann, który wyraził cześć inicyatorom i komitetowi Targów.

Zakończył szereg przemówień minister Strassburger, który podkreślił znaczenie Targów dla rozwoju naszego życia ekonomicznego przez propagandę i kształcenie zmysłu ekonomicznego w społeczeństwie oraz ich znaczenie polityczne. Targi dowodzą, że Polska umie produkować i w Europie środkowej jest czynnikiem ładu i pracy. Po przemówieniu ministra Strassburgera nastąpiło otwarcie Targów. Na wystawę złożyło się przeszło 2.000 eksponatów.

Podpisanie umowy w sprawie ruchu kolejowego między Polską a Niemcami

Warszawa. PAT. Dnia 31-go sierpnia br. zakończone zostały w Gdańsku polsko-niemieckie narady nad uruchomieniem sąsiedzkiego ruchu kolejowego między Polską a Niemcami. Ponieważ traktat handlowy między Polską a Niemcami ma przyjść do skutku po pewnym czasie, przeto uregulowanie ruchu sąsiedzkiego kolejowego nastąpiło na razie w sposób prowizoryczny. Obecnie zawarta umowa kolejowa ożywi w znacznej mierze wzajemne stosunki gospodarcze między obu sąsiadującemi państwami. Z powodu różnicy waluty nie będzie można wprowadzić jeszcze na razie przesyłek towarowych z pobraniem całkowitej opłaty z góry albo z przekazaniem jej na odbiorcę. Wszelkie towary będą jeszcze ekspedyowane za bezpośrednim listem przewozowym i odpadną tak dotychczas uciążliwe reekspedycye na granicy państwowej. Dla sąsiedzkiego ruchu kolejowego zostanie otwartych dwanaście punktów granicznych, z których jedne przypadają na granicę polską, a drugie między Gdańskiem a Prusami Wschodniemi. Równocześnie przewidziany jest ruch sąsiedzki i kolejowy między Polską a Niemcami przez polski i niemiecki G. Śląsk. W komunikacyi osobowej przewidziano ułatwienia kolejowe i celne dla podróżujących. Ruch sąsiedzki będzie mógł być wprowadzony w życie, skoro tylko urządzi się odpowiednie stacye graniczne. Należy się spodziewać, że do dnia 1-go stycznia 1923 roku wszystkie punkty graniczne będą otwarte dla ruchu.

Jeszcze o odszkodowaniach niemieckich.

Saint Etien. PAT. Na posiedzeniu rady generalnej, która odbyła się wczoraj, minister robót publicznych Troquer wygłosił przemówienie, w którem czyniąc aluzyę co do odszkodowania niemieckiego w naturze oświadczył między innemi: Jeżeli Niemcom brak jest złota, to w każdym razie brak jest im rąk do pracy i materyałów. Niemcy dokonali prac olbrzymich w dziedzinie żeglugi wewnętrznej i kolejnictwa i znajdują miliardy na wydobywanie bogactw ukrytych w ich ziemi, jak gdyby tam chciały znaleść zwycięstwo, którego im nie dała wojna. Należy się dowiedzieć, czy Niemcy nie mogłyby uczynić tego samego we Francyi, co robią w swojej ojczyźnie. Należy dążyć do tego, aby przedsiębiorcy, robotnicy i materyały niemieckie pracowały nad odbudową ekonomiczną zniszczonych części naszego kraju.

Starcia wewnętrzne we Włoszech trwają.

Rzym. (AW.) Starcia faszystów z socyalistami trwają w dalszym ciągu. We Florencyi, Bolzanetto i Pegli ostatnio doszło wręcz do walki, przyczem po obu stronach są liczne ofiary w rannych.

Wykrycie zamachu na rumuńską rodzinę królewską.

Bukareszt. PAT. Wielką senzacyę wywołało tutaj wykrycie zamachu na rodzinę królewską, który miał być wykonany w czasie uroczystości weselnych. Zamach przygotowali węgierscy oficerowie, należący do organizacyi pułkownika Gaborowsky'ego w Debreczynie. Przyznali się oni, że znalezione przy nich środki wybuchowe były przeznaczone na wysadzenie w powietrze trybuny królewskiej i dyplomatycznej w czasie wyścigów konnych.

Giełda warszawska z 5 bm.: Milionówka tranz. 1560—1570. Dolary Stanów Zjednoczonych tranz. 8300—8310—8100, sprzedaż 8120, kupno 8080. Dolary kanadyjskie tranz. 8050. Franki francuskie tranz. 638½ Marki niemieckie tranz. 5·82½—5·76.

Czeki: Gdańsk tranz. 5·65—5·45, sprzedaż 5·55, kupno 5·25. Belgia tranz. 610—585—590, sprzedaż 593 kupno 587. Berlin tranz. 5·75—5·40, sprzedaż 5·55. kupno 5·25. Londyn tranz. 37200—36500, sprzedaż 36650, kupno 33350. Nowy Jork tranz. 8125—8100, sprzedaż 8120, kupno 8080. Paryż tranz. 631—632, sprzedaż 635, kupno 629. Praga tranz. 270—264. Wiedeń tranz. 0·12⅝—0·14¼. sprzedaż 0·12¾, kupno 0·12¼. Włochy tranz. 360.

MIEJSKI TEATR OPERA I OPERETKA

Środa: „Zamarłe oczy”.

TEATR „BAGATELA“

Środa: „Szczęście Frania“.

TEATR ŻYDOWSKI PRZY UL. BOCHEŃSKIEJ:

Środa: „Jedynak“, Wielki Koncert i „Ptaki nocne“.

Po zamknięciu kroniki.

Kraków. Wczoraj w południe skutkiem uszkodzenia kabla nastąpiło częściowe przerwanie prądu elektrycznego w dzielnicy VII. i VIII. Wieczorem o godzinie 7-mej po naprawieniu uszkodzenia prąd został powtórnie załączony.

—oo—

PAT. ogłasza dziś dokładny tekst noty ministra Narutowicza do Ligi narodów w sprawie gwałtów na ludności polskiej w niemieckiej części G. Śląska.

—o—

Warszawa. (AW) Ministerstwo przemysłu i handlu opracowało nową ustawę przemysłowo-handlową, która obowiązywać będzie na całym obszarze państwa polskiego. Ustawa zostanie przedłożona sejmowi na pierwszej sesyi. Jest to krok naprzód w sprawie unifikacyi dzielnic, dotychczas bowiem w każdej z nich obowiązują odrębne ustawy z czasów zaboru.

Brześć litewski. PAT. Dziś o godzinie 8 minut 20 rano przyjechał do Brześcia na inspecyę urzędów administracyjnych oraz granicy wschodniej województwa poleskiego, minister spraw wewnętrznych p. Kamieński.

Poznań. PAT. W procesie przeciwko Czesławowi Porankiewiczowi i innym sąd ogłosił wyrok, skazujący oskarżonych za usiłowaną zbrodnię zdrady stanu na ciężkie więzienie, z czego Porankiewicz otrzymał karę sześć lat więzienia.

—o—

Warszawa. (AW) „Rzeczpospolita“ zamieszcza własną depeszę z Gdańska, że wśród tamtejszych przedstawicieli państw zagranicznych z powodu pogromu marynarzy francuskich przez tłumy gdańskie przy udziale policyi panuje przekonanie, że wydarzenia te będą miały poważne następstwa w dziedzinie międzynarodowej.

—oo—

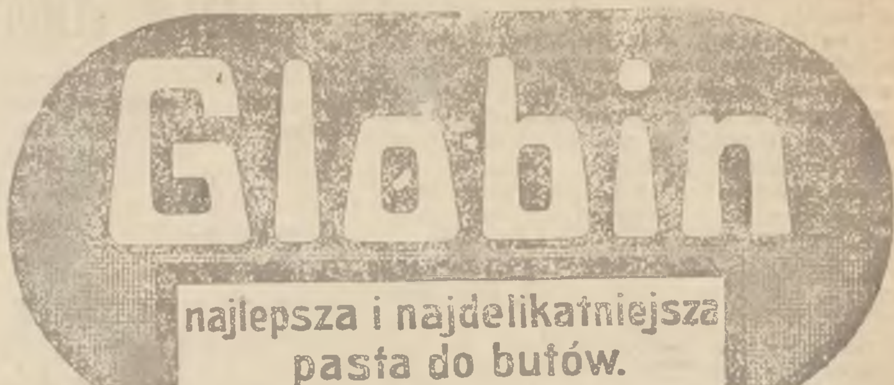
Berlin. (AW) Podczas pochodu demonstracyjnego w mieście Offenbach grupa demonstrantów wtargnęła do mieszkania radnego Nesela, należącego do stron. centrum i zmusiła go do wzięcia udziału w pochodzie i do noszenia napisu: „Jestem największym wyzyskiwaczem“. Policyi, która wkroczyła udało się przywrócić spokój.

—o—

Berlin. (AW) Komitet wykonawczy III. międzynarodówki ogłasza datowaną dnia 2 września w Moskwie odezwę komitetu do robotników Francyi i Niemiec. Odezwa nawołuje proletaryat francuski i niemiecki do stworzenia wspólnego frontu ale nie w celu pomocy obcemu rządowi niemieckiemu lecz dla wspólnej walki o zwycięstwo dyktatury proletaryatu zarówno w jednym jak i w drugim kraju.

Przedwojennej jakości! :-: **Przedwojennej jakości!**

ze słynnej fabryki **Fritz Schulz jun.** Tow. Akc. **w Lipsku i Chebie**

Wszędzie do nabycia! 1586 Zlecenia odsprzedawców wykonuje: **IGNACY SPIRA Kraków, ul. Dietlowska 29/D, agencya handlowa.**

Drobne ogłoszenia.

Unieważniam zgubioną kartę powołania wystawioną w P. K. U., Kraków na nazwisko Wolf Blaustein, urodz. 1898 w Szczekocinach gmina Cianowice. 1680

PRAKTYKANTKA do magazynu towarów modnych potrzebna zaraz. Strisker, ulica Sienna 11. 1679

Rutynowana buchalterka z dłuższą praktyką, pisząca biegle na maszynie, poszukuje posady. Zgłoszenia pod „K. M.“ do Adm. N. Dz. 1684

Prostotrzymacze dla młodzieży szkolnej. Opaski brzuszne na gumach dla Pań. Pończochy gumowe. Bandaże rupturowe (Lestau-Hodenbruch). Pesary syst. Dra Lawedana przeciw największemu wypadaniu macicy itd. Cenniki darmo. D. Polaszek, Sambor 104 1585

Hebraista słuch. fil. udziela lekcyi języka hebrajskiego, pojedynczych i zbiorowych, najchętniej niepoczątkującym. Zgłoszenia pod „Redaktor L.“ do Adm. N. Dz. 1686

Koncypient adwokacki z prawem substytucyi, samodzielny, energiczny, przyjmie posadę na dobrych warunkach. Zgłoszenia pod „M. T. 10“ do Adm. N. Dz. 1689

Unieważniam zgubione dokumenta wojskowe wystawione w P. K. U. Wadowice na nazwisko Jakób Klein recte Schneider ur. w Zatorze powiat Oświęcim w 1890 r. 1691

Fortepian do przegrywania. Wiadomość w Admin. N. Dziennika.

OBWIESZCZENIE!

Ministerstwo Skarbu pozwoliło sprzedawać rektyfikowany spirytus w stanie nierozcieńczonym do fabrykacyi likierów w każdej ilości każdemu likiernikowi, który wykaże się kartą koncesyjną na wyrób likierów. Wszelkie inne formalności i ograniczenia dotychczasowe odtąd już nie obowiązują.

Nadto orzekło Ministerstwo Skarbu, że sklepy z denaturowanym spirytusem mogą go sprzedawać w ilości do włącznie jednego litra na osobę do opalania, oświetlania i poruszania silników każdemu zgłaszającemu się odbiorcy bez wymaganego dotychczas pozwolenia władz i organów skarbowych.

Fabrykom, instytucyom rządowym tudzież prywatnym kooperatywom i zrzeszeniom zgłaszającym zapotrzebowanie denaturatu w ilości najmniej 10 litrów wolno rozlewniom wydawać go w jakichkolwiek bądź naczyniach czy to własnych czy dostarczonych przez odbiorcę.

ZJEDNOCZONY PRZEMYSŁ SPIRYTUSOWY.

Lwów, w sierpniu 1922 roku. 1543

SPRZEDAJE kompletne URZĄDZENIA KUCHENNE oraz przyjmuje zamówienia na wszelkiego rodzaju roboty w zakres stolarstwa wchodzące. Odnawia meble itp. 1681

Stolarnia, ul. Mikołajska L. 4.

Fabryka na prowincyi 1598 Spółka Akcyjna poszukuje zdolnego, rutynowanego

buchaltera

władającego językiem polskim i niemieckim. Zgłoszenia pod „A. 1900“ do Admin. N. Dz.

Poszukuję posady podróżującego władam kilkoma językami. Zgłoszenia tylko pierwszorzędnych firm pod „L. W.“ do Admin. Nowego Dziennika. 1682

Français diplomé de l'université de Paris donnerait des leçons de conversation ou de littérature Française. Jacques Boris de 12 a l'Hotel Francuski, chambre 50. 1826

METALE nowe i stare, cyna ang. w blokach i laskach, cyna de lutowania, **stop łożyskowy** do wszelkich celów, oryg. blacha angiel. pocynkowana i cynkowa 1644 na składzie u

„Metalurgia“ Sp. z ogr. por. **Stanisławów, 3 Maja 38**

NOWA DRUKARNIA DZIENNIKOWA (SPÓŁKA Z OGR. POR.)

KRAKÓW-ORZESZKOWEJ 7

TELEFON 270

WYKONUJE WSZELKIE ROBOTY W ZAKRES DRUKARSTWA WCHODZĄCE

Okręty Rządu Amerykańskiego.

Jedyne okręty Rządu Stanów Zjednoczonych kursujące pomiędzy Bremą-New-Yorkiem i Londynem-New-Yorkiem są następujące linii United States Lines:

George Washington, President Monroe, President Arthur, President Van Buren, President Roosevelt, President Garfield, President Harding, President Polk, President Adams, President Fillmore, Susquehanna, America

Te luksusowe bezpieczne i spokojnie płynące okręty posiadają wszystkie klasy urządzone z najwyższym komfortem, dobrze wietrzone kajuty i nieprześcignioną w swej dobroci kuchnię.

Imigranci! Nadsyłajcie nam Wasze affidavity, które natychmiast skierujemy do dalszego załatwienia, ułatwiając Wam jaknajszybsze otrzymanie paszportów! Załatwimy również Wasze kwestyonaryusze do konsulatu i udzielamy wszelkich informacyi.

Wszystko powyższe bezpłatnie. 1666

UNITED STATES LINES

Centrala na Polskę: **WARSZAWA, Szpitalska Nr. 28/30.**

Oddziały: Lwów, Kościuszki 2. Wilno, Wielka 67 (Hotel Palace). Baranowicze, Elizejska 24 Białystok, Lipowa 40. Łomża, Senatorska 5. Adres telegr. dla Centrali i wszystkich oddziałów: „COLUMBUS“

!! „BIS“ !!

doskonałe papierosy „BIS“

sprzedaje się wszędzie po **Mp. 15 za sztukę.**

Fabryka wyrobów tytoniowych Bracia POLAKIEWICZ, Warszawa.

Zapalcie i przekonajcie się! 1402

DAMSKA SUKNIA 4800 1449 **tylko Mkp.**

Wysyłamy wprost z fabryki piękną damską całą suknię trykot. nadzwyczaj praktyczną, nadającą się na każdą figurę, w kolorach: bordo, czerwony, fres, lila, niebieski, różowy, szary, czarny, bronzowy, żółty itd. — najmodniejszy fason, pięknie przybraną tylko za 4.800 Mkp.

Przesyłka 400 Mkp. Przy zamówienin 3 sukien i więcej przesyłka na nasz rachunek. Wysyłamy zaraz pocztą po otrzymaniu należności lub za pobraniem (płaci się przy odbiorze).

Prosimy adresować:

J. Lubka, Łódź 4.

!! KILKA TYSIĘCY PAR OBUWIA NA SKŁADZIE !! 1590

Mimo tendencyi zwyżkowej, ceny bardzo przystępne. **Gizela Brand, Kraków, Starowiślna 6.**

KSIĘGARNIA do wydzierżawienia. 1653

Zgłoszenia pod Nr. „1653“ do Adm. N. Dz.

Nakładem Gal. Sp. Wydawn. Red. Nacz. Dr. Ign. Schwarzbart. R. odp. Ozyasz Silberbusch. Nowa Drukarnia Dziennikowa, Orzeszkowej 7